

Patriša Kornvel

MUVA

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

Patricia Cornwell
BLOW FLY

Copyright © 2003. By Cornwell Enterprises Inc.

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Doktoru Luisu Kataldiju,
mrtvozorniku parohije Istočni Baton Ruž,
izuzetnom, časnom, humanom i istinoljubivom čoveku –
s tobom je svet bolji.*

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

„Zajedno će u prahu ležati, i crvi će ih prekriti.“

Knjiga o Jovu, 21:26

DOKTORKA KEJ SKARPETA približava sićušnu staklenu bočicu plamenu sveće i obasjava larvu koja pluta u otrovnom etanolu.

Na prvi pogled prepoznaje u kom je stadijumu razvića bio taj bleđi leš, ne veći od zrna pirinča, pre nego što je stavljen u posudu za uzorke s crnim zatvaračem. Da je larva poživela, sazrela bi u muvu *Calliphora vicina*. Možda bi položila jaja u usta ili oči nekog leša ili u smrdljive rane neke žive osobe.

„Hvala vam najlepše“, kaže doktorka Skarpeta gledajući četrnaestoro policajaca i tehničara za obradu mesta zločina za stolom. To je klasa 2003. Nacionalne akademije za sudsku medicinu. Pogled joj zastaje na bezazlenom licu Nik Robilard. „Ne znam ko je ovo uzeo s mesta koje je bolje ne spominjati za trpezom i sačuvao misleći na mene... ali...“

Beli pogledi i sleganje ramenima.

„Moram reći da sam sada prvi put dobila larvu na poklon.“

Niko ne preuzima odgovornost, ali ako postoji nešto u šta Kej Skarpeta nikad nije posumnjala, onda je to sposobnost

policajaca da blefiraju i, ako je neophodno, otvoreno lažu. Pošto je primetila da se ugao usana Nik Robilard trznuo pre nego što su svi shvatili da im se za večerom pridružila larva, doktorka Skarpeta ima na umu osumnjičenog.

Svetlost plamena treperi na bočici u njenim prstima; nokti su joj uredni, četvrtasti i kratki, ruka mirna i elegantna, ali snažna od godina baratanja mlitavim mrtvim telima i sečenja njihovog tvrdoglavog tkiva i kostiju.

Na nesreću po Nik, njeni drugovi iz klase se ne smeju i poniženje je pogađa kao ledena promaja. Posle deset nedelja s pajkanima koje bi sada trebalo da računa među drugove i prijatelje, ona je i dalje Seljančica Nik iz Zakarija u Luizijani, iz gradića od dvanaest hiljada stanovnika u kom je donedavno ubistvo bilo gotovo nečuveno zverstvo. Nije bilo ništa neobično da se u Zakariju godinama ne dogodi nijedno ubistvo.

Njeni klasni drugovi toliko su zasićeni istragama ubistava da su izmislili sopstvene kategorije: prava ubistva, prekršajna ubistva, čak i ubistva urbane obnove. Nik nema svoju omiljenu kategoriju. Ubistvo je ubistvo. Za svojih osam godina karijere Nik je radila na svega dva ubistva, a oba su bila porodična. Bilo joj je strašno kad je prvog dana tečaja instruktor prilazio svima redom i pitao ih koliko njihove uprave u proseku istraže ubistava godišnje. *Nijedno*, rekla je Nik. Onda su ih pitali za broj pripadnika njihovih uprava. *Trideset pet*, rekla je Nik. To jest, „manje nego đaka u mom osmom razredu“, kako je rekao jedan od njenih novih klasnih drugova. Od početka onoga što je trebalo da bude najveća prilika njenog života, Nik je pokušavala da se uklopi, prihvatajući da je, kako policajci definišu svet, jedna od *njih*, a ne *nas*.

Svojom prilično mušičavom šalom s larvom, shvata sa žaljenjem, prekršila je nešto (nije sigurna šta tačno), ali bez

ikakve sumnje uopšte nije trebalo da donese poklon, ozbiljan ili neozbiljan, legendarnoj doktorki sudskomedicinske patologije Kej Skarpeti. Nik oseća da joj lice plamti i da joj znoj vlaži pazuhe dok posmatra reakciju svoje junakinje i ne može da je pročita, verovatno zato što je potpuno omamljena od nesigurnosti i stida.

„Zvaću je Lara, iako još ne možemo da joj odredimo pol“, odlučuje doktorka Skarpeta, a odraz plamena sveće treperi joj na staklima naočara u okviru od žice. „Ipak, mislim da je to dobro ime za larvu.“ Ventilator na tavanici pucketa i njiše plamen sveće u staklenoj lopti dok doktorka Skarpeta podiže bočicu. „Ko zna da mi kaže u kom je stadijumu razvoja Lara? U kom stadijumu razvoja je bila pre nego što ju je neko...“ – gleda lica za stolom i ponovo zastaje kod Nik – „ubacio u ovu bočicu s etanolom? Inače, rekla bih da je Lara udahnula etanol i ugušila se. Larvama je vazduh neophodan kao i nama.“

„Koji je kreten udavio larvu?“, prasne jedan pajkan.

„Da. Zamisli da udahneš alkohol...“

„Šta pričaš, Džoi? Ti ga udišeš po celu noć.“

Mračni zloslutni humor počinje da grmi kao udaljena oluja, a Nik ne zna kako da se skloni. Naslanja se u stolici, prekršta ruke na grudima i daje sve od sebe da izgleda nehajno dok joj u glavi neočekivano iskrsava jedno od očevih otrcanih upozorenja o oluji: *Slušaj, Nik dušo, kad seva, nemoj da stojiš sama i ne misli da će te drveće zaštititi. Nađi najbliži jarak i lezi u njega što niže možeš*. U ovom trenutku ona nema gde da se sakrije osim u sopstveno ćutanje.

„Hej, doco, položili smo sve ispite.“

„Ko je doneo domaći zadatak na žurku?“

„Aha, nismo na dužnosti.“

„Niste na dužnosti. Shvatam“, kaže doktorka Skarpeta zamišljeno. „Znači, ako budete van dužnosti kad se pronađe mrtvo telo ili nestala osoba, nećete odgovoriti. To želite da kažete?“

„Moraće da sačekaju da burbon izvetri iz mene“, kaže pajkan s obrijanom glavom, sjajnom kao da je uglačana voskom.

„To nije loše“, kaže ona.

Pajkani se smeju – svi osim Nik.

„To može da se desi.“ Kej Skarpeta spušta bočicu pored svoje čaše vina. „Mogu nas pozvati u bilo kom trenutku. To može biti najgori poziv u našoj karijeri, a mi sedimo pomalo pripiti u slobodno vreme, možda bolesni ili usred svađe s partnerom, s prijateljem, s detetom.“

Gura tanjir s polupojedenom tunom i sklapa ruke na kariranom stolnjaku.

„Ali slučajevi ne mogu da čekaju“, dodaje.

„Ozbiljno, zar nije istina da neki mogu?“, pita pajkan iz Čikaga kog zovu Popaj jer ima istetovirano sidro na levoj podlaktici. „Na primer kosti u bunaru ili zakopane u podrumu. Ili leš ispod komada betona. Mislim, oni neće nikuda otići.“

„Mrtvi su nestrpljivi“, kaže doktorka Kej Skarpeta.

2

N OĆ U MOČVARNOM rukavcu podseća Džeja Talija na narodni orkestar iz zalivske Luizijane – velike žabe kreću u basu, male žabe vrište kao električne gitare, a cvrčci i zrikavci gude i trljaju daske za pranje rublja.

Baterijskom svetiljkom obasjava blizinu obrisa starog čvornovatog čempresa i oči aligatora blesnu i nestanu u crnoj vodi. Svetlost podrhtava uz zlokobno tiho zujanje komaraca dok čamac pluta s isključenim vanbrodskim motorom. Džej sedi u kapetanskoj stolici i lenjo posmatra ženu u sanduku za ribu do svojih nogu. Kad je pre nekoliko dana kupovao čamac, ovaj model mu se posebno dopao. Sanduk za ribu ispod palube dugačak je i dovoljno dubok da prihvati više od šezdeset kilograma ribe i leda – ili ženu građenu kako Džej voli.

Njene iskolačene uspaničene oči sijaju u mraku. Po danu su plave, divne tamnoplave boje. Ona s bolom čvrsto zatvara oči dok je Džej miluje snopom baterije počevši od njenog ljupkog zrelog lica pa sve do stopala s crveno nalakiranim

noktima. Plavokosa je, stara verovatno između četrdeset i četrdeset pet godina, ali deluje mlađe; sitna je, ali jedra. Plastični sanduk za ribu postavljen je narandžastim brodskim jastucima za sedenje, prljavim od crnih mrlja skorele krvi. Džej je bio pažljiv, čak i prijatan kad joj je ruke i noge vezao labavo kako joj žuto najlonsko uže ne bi zaustavilo protok krvi. Rekao joj je da joj uže neće odrati meku kožu ako se ne bude otimala.

„Nema ni svrhe da se otimaš“, rekao je dubokim glasom koji je savršeno išao uz njegovu plavu kosu i privlačno lice. „Neću ti ni začepiti usta. Nema svrhe ni da vrištiš, zar ne?“

Klimnula je glavom, što ga je nasmejalo jer je klimnula potvrdno, a mislila je *ne*, naravno. No on shvata da se ljudi ponašaju poremećeno kad su *prestravljeni* – tu reč je oduvek smatrao potpuno neprikladnom. Radeći mukotrпно na mnogim izdanjima svog rečnika, pretpostavlja Džej, Semjuel Džonson nije imao predstavu o tome šta ljudsko biće oseća kad iščekuje *užase* i smrt. *Iščekivanje* stvara pomamu i paniku u svakom neuronu, u svakoj ćeliji tela, što daleko prevazilazi običnu stravu, ali čak i Džej, koji tečno govori nekoliko jezika, nema bolju reč da njome objasni patnje svojih žrtava.

Drhtavica straha.

Ne.

Posmatra ženu. Ona je jagnje. U životu postoje samo dve vrste ljudi: vukovi i jagnjad.

Džejova rešenost da savršeno opiše osećanja svoje jagnjadi pretvorila se u neprestanu opsesivnu potragu. Hormon epinefrin – adrenalin – jeste alhemijско sredstvo za pretvaranje normalne osobe u niži oblik života koji nema više kontrole ili logike od probodene žabe. Pored fiziološke reakcije koja ubrzava ono što kriminolozi, psiholozi i ostali takozvani stručnjaci nazivaju refleksom otpora ili bekstva, uticaj imaju

i dodatni činioци iz jagnjetovih prethodnih iskustava i mašte. Što je više nasilja jagnje iskusilo preko knjiga, televizije, filмова i vesti, na primer, to slikovitije zamišlja noćnu moru koja ga čeka.

Ali reč. *Savršena reč*. Noćas je neuhvatljiva.

Silazi na palubu čamca i sluša plitko ubrzano disanje jagnjeta. Ona drhti dok zemljotres užasa (u nedostatku savršene reči) pomera svaki molekul u njoj i stvara nepodnošljivi metež. On posegne u sanduk i dodiruje joj ruku. Hladna je kao smrt. Pritiska joj dva prsta na vrat, nalazi karotidnu arteriju i pomoću osvetljenog brojčanika ručnog sata meri joj puls.

„Sto osamdeset, otprilike“, kaže joj. „Nemoj da dobiješ srčani udar. Imao sam jednu koja je dobila infarkt.“

Ona zuri u njega očima krupnijim od punog meseca, a donja usna joj podrhtava.

„Ozbiljno ti kažem. Nemoj da dobiješ srčani udar.“ Ozbiljan je.

Ovo je naređenje.

„Udahni duboko.“

Ona udiše, pluća joj drhte.

„Bolje?“

„Jeste. Molim te...“

„Zašto ste svi vi mali jaganjci tako učtivi, jebote?“

Prljavu svetlocrvenu majicu pocepao joj je još pre nekoliko dana, a sada širi iscepanu prednjicu i razgolićuje joj više nego bujne grudi. Dojke joj drhte i svetlucaju pod bleđim svetlom, a on sledi njihovu oblinu do zadihanog grudnog koša, do jame njenog ravnog stomaka, do otkopčanog patent-zatvarača njenih farmerki.

„Izvini“, pokušava ona da šapne, a suze joj teku niz prljavo lice.

„Opet ti.“ On ponovo seda na kapetansku stolicu, na svoj presto. „Da li zaista, *zaista* veruješ da ćeš učtivošću promeniti moje planove?“ Učtivost potpaljuje spori plamen gneva u njemu. „Znaš li šta je za mene učtivost?“

Očekuje odgovor.

Ona pokušava da ovlaži usne jezikom suvim kao papir. Vena joj vidljivo pulsira na vratu kao da joj je ispod kože zarobljena ptičica.

„Ne.“ Zagrcnula se, a suze joj teku u uši i kosu.

„Slabost“, kaže on.

Nekoliko žaba započinje novu pesmu. Džej posmatra nagost svoje zatočenice, njenu kožu sjajnu od losiona protiv komaraca; to njegovo sitno dobročinstvo podstaknuto je njegovim gađenjem prema crvenim pečatima. Siva divlja oluja komaraca leti oko nje, ali se ne spušta. On ponovo silazi sa stolice i daje joj gutljaj vode iz boce. Voda joj se uglavnom prosipa niz bradu. Ne zanima ga da dodiruje njenu seksualnost. Pre tri noći doveo ju je ovamo na brod jer je želeo nasamo da razgovara s njom i zuri u njenu nagotu. Nadao se da će njeno telo nekako postati telo Kej Skarpeta i na kraju je pobesneo jer je to nemoguće, besneo je jer Kej Skarpeta ne bi bila učtiva, besneo je jer Kej Skarpeta nije slaba. Tim svojim pobesnelim delom uma strepi da je neuspešan jer Kej Skarpeta je vuk, a on hvata samo jagnjad i ne može da nađe savršenu reč, onu *reč*.

Shvata da se neće dosetiti reči s ovim jagnjetom u sanduku za ribu baš kao što nije ni s drugima.

„Dosadno mi je“, kaže jagnjetu. „Pitaću te ponovo. To ti je poslednja prilika. Kako glasi *reč*?“

Ona mučno guta knedlu, njen glas ga podseća na slomljenu osovinu dok ona pokušava da pokrene jezik i progovori. Čuje kako joj se jezik lepi za gornje nepce.

„Ne razumem. Izvini...“

„Zajebi učtivost, čuješ? Koliko puta treba da ti kažem?“

Ptičica u njenom vratu grozničavo leprša i suze teku brže.

„Koja je reč. *Kaži mi šta osećaš*. I nemoj mi reći da si *uplašena*. Ti si nastavnica, jebote. Sigurno imaš više od pet reči u svom rečniku.“

„Osećam... osećam pomirenost“, kaže ona jecajući.

„Šta?“

„Nećeš me pustiti“, kaže ona. „Sada to znam.“

3

PREFINJENA DUHOVITOST DOKTORKE Skarpete podseća Nik na nečujnu munju. Ne praska i ne razmeće se kao obične munje, nego je tihi treperavi blesak za koji je njena majka govorila da to Bog fotografiše.

Bog slika sve što radiš, Nik, pa dobro pazi kako se ponašaš jer će jednog dana doći Strašni sud i te slike će svi videti.

Nik je prestala da veruje u te besmislice kad je krenula u gimnaziju, ali njen tihi partner, kako ona naziva svoju savest, verovatno nikada neće prestati da je upozorava da će je njeni gresi pronaći. A Nik veruje da su njeni gresi brojni.

„Istražiteljko Robilard?“, kaže Skarpeta.

Nik se trza na zvuk sopstvenog imena. Usredsređuje se na udobnu tamnu trpezariju i policajce u njoj.

„Recite nam šta biste učinili ako vam telefon zazvoni u dva po ponoći i pozovu vas na gadno, zaista gadno mesto zločina, a vi ste malo popili“, kaže joj Skarpeta. „Naglasicu da niko ne želi da izostane iz istrage kad je mesto zločina zasta gadno. Možda ne želimo to da priznamo, ali tako je.“

„Ja slabo pijem.“ Nik istog trenutka žali što je to rekla, a njeni drugovi podsmešljivo stenju.

„Gde si ti rasla, devojko? U crkvenom dvorištu?“

„Hoću da kažem, ne pijem jer imam petogodišnjeg sina...“ Glas joj se stišava i plače joj se. Nikada nije bila ovoliko dugo odvojena od njega.

Nastaje tišina. Stid i nelagoda gase raspoloženje.

„Hej, Nik“, kaže Popaj, „imaš li njegovu sliku kod sebe? Zove se Badi“, kaže Skarpeta. „Morate da ga vidite. Pravi mali mangup, sedi na konju...“

Nik ne želi da pokaže naokolo malu fotografiju; omekšala je, a reči napisane na poledini izbledele su i razmrljale se jer je stalno vadi i gleda. Želela bi da Popaj promeni temu ili da je ponovo zanemari.

„Koliko vas ima decu?“, pita ih Skarpeta.

Petoro-šestoro diže ruku.

„Jedna od najbolnijih strana ovog posla – bolje rečeno ove misije – jeste ono što radi našim najbližima, koliko god se mi trudili da ih zaštitimo.“

Nije ovo tiha munja. Ovo je svilenkasta crna tama, hladna i prijatna na dodir, misli Nik posmatrajući Skarpetu.

Ona je blaga. Iza tog zida plamene neustrašivosti i blistavog uma, ona je dobra i blaga.

„U ovom poslu mogu da stradaju i veze. Često je tako“, nastavlja Skarpeta kao i uvek trudeći se da podučava jer joj je lakše da deli s drugima znanje nego da se lati osećanja, koja majstorski drži van domašaja.

„Doco, imate li vi dece?“ Reba, tehničarka mesta zločina iz San Franciska, sipa sebi još jedan viski s limunom. Počela je da zapliće jezikom i nema ni trunke takta.

Skarpeta okleva. „Imam sestričinu.“

„O, da! Sad se sećam. Lusi. Često je u vestima. Ili je bila, hoću da kažem...“

Glupačo pijana, buni se gnevno Nik u sebi.

„Da, Lusi je moja sestričina“, odgovara Skarpeta.

„Kompjuterski genije. FBI.“ Reba ne ume da stane. „Šta je bilo posle? Da se prisetim. Nešto s helikopterima i Direkcijom za duvan?“

To se zove Uprava za duvan, glupačo pijana. Grom puca u umu Nik Robilard.

„Ne sećam se. Zar nije bila neka silna pucnjava u kojoj je neko poginuo? Šta Lusi sada radi?“ Reba ispija viski i pogledom traži konobaricu.

„To je bilo davno.“ Skarpeta ne odgovara na Rebino pitanje, a Nik naslućuje umor, tugu, nepomičnu i osakaćenu kao panjevi i korenje čempresa u močvarama i zalivima njene rodne južne Luizijane.

„Svaka joj čast. Potpuno sam zaboravila da je ona vaša sestričina. Baš je sjajna. Ili je bila“, ponavlja Reba grubo i sklanja kratku crnu kosu sa zakrvavljenih očiju. „Uvalila se u neke nevolje, zar ne?“

Zaveži, lezbačo.

Munja cepa crnu koprenu noći i Nik na trenutak vidi belo dnevno svetlo napolju. Tako joj je njen otac uvek objašnjavao. *Vidi, Nik*, govorio je dok su gledali kroz prozor tokom besnih oluja kad krivudava munja iznenada i bez upozorenja proseče nebo kao blistava oštrica. *Sutra postoji, vidiš? Moraš brzo da pogledaš, Nik. S druge strane postoji sutra, to sjajno belo svetlo. I vidi kako brzo zarasta. Bog isceljuje isto tako brzo.*

„Reba, vrati se u hotel“, kaže joj Nik onim čvrstim obuzdanim glasom kojim govori kad Badi dobije napad besa. „Dovoljno si popila za večeras.“

„Izvinjavam se, uzorna učenice.“ Reba je na rubu nesvestice, a govori kao da su joj usta puna gumica.

Nik oseća Skarpetin pogled na sebi i žali što ne može nikako da joj pošalje nekakav znak ohrabrenja i izvinjenja za Rebino sramotno ponašanje.

Lusi je ušla u prostoriju kao hologram i Skarpetina uzdržana ali veoma topla reakcija ispunila je Nik ljubomorom, zavišću kakvu nije poznavala. Oseća se manje vrednom od sestričine svoje junakinje, od te superagentkinje čiji su talenti i svet ogromni u poređenju s njenima. Srce je boli kao kad se dugo skamenjeni zglob najzad pokrene, kao kad joj je majka blago ispravljala zalečenu slomljenu ruku svaki put kad skine gips.

Bol je dobar, dušo. Kad ne bi ništa osećala, ova tvoja ručica bi se osušila i otpala. Ti to ne bi volela, zar ne?

Ne bih, mama. Izvini zbog ovoga.

Niki, ne pričaj koješta. Pa nisi se namerno povredila!

Ali nisam poslušala tatu. Otrčala sam pravo u šumu i tamo sam se spotakla...

Svi mi grešimo kad se uplašimo, dušo. Možda je i dobro što si pala – ležala si na zemlji dok je grmelo na sve strane.

4

NJENO DETINJSTVO NA jugu, seća se Nik, bilo je puno oluja.

Činilo se da nebesa svake nedelje imaju nastupe besa, eksploziraju u gnevnim gromovima i pokušavaju da udave ili spale svako živo stvorenje na zemlji. Kad god su olujni oblaci slali opaka upozorenja i grmeli pretnjama, njen tata je propovedao o bezbednosti, a njena ljupka plavokosa majka stajala je na vratima i pokretima zvala Nik da požuri u kuću, da pohita u toplo i suvo, da joj pojuri u zagrljaj.

Tata je uvek gasio svetla pa su njih troje sedeli u mraku, pričali biblijske priče i proveravali koliko stihova i psalama znaju napamet. Savršena recitacija vredela je četvrt dolara, ali njen otac je plaćao tek kad oluja prođe jer su novčići od metala, a metal privlači munje.

Ne poželi ništa što je tuđe.

Nik je obuzela gotovo nepodnošljiva radost kad je saznala da je među gostujućim predavačima na akademiji i doktor-ka Kej Skarpeta, koja će desete i poslednje sedmice obuke

predavati istragu smrti. Nik je brojala dane do te nedelje. Činilo joj se da prvih devet sedmica nikada neće proći. Onda je Kej Skarpeta stigla u Noksvil, a upoznale su se, sa stidom se prisećala Nik, u ženskom toaletu baš kad je pustila vodu i izašla iz kabine zakopčavajući tamnoplave pantalone terenske uniforme.

Skarpeta je prala ruke za umivaonikom, a Nik se setila kako je prvi put videla njenu fotografiju i iznenadila se što Skarpeta nije tamnoputa žena španskog porekla. To je bilo pre oko osam godina, kad je Nik znala samo ime Kej Skarpete i nije imala razloga da očekuje da će ona biti plavokosa i plavooka, da su joj preci sa severa Italije, da su neki od njih bili seljaci u blizini austrijske granice i da su delovali arijevske koliko i Nemci.

„Zdravo, ja sam doktorka Skarpeta“, rekla je njena junakinja kao da nije svesna veze između Nik i puštanja vode u kabini. „Dozvoli da pogodim, ti si Nik Robilard.“

Nik je zanemela i pocrvenela. „Otkud...“

Pre nego što je stigla da promuca pitanje do kraja, Skarpeta joj je objasnila: „Zatražila sam kopije prijave svih polaznika i njihove fotografije.“

„Zaista?“ Nik se nije samo zapanjila zato što je Skarpeta zatražila da vidi njihove prijave nego nije mogla da shvati zašto su je toliko zanimale da odvoji vreme i pogleda ih. „Pretpostavljam da to znači da znate i moj broj socijalnog osiguranja“, pokušala je da se našali.

„Vidiš, nisam ga upamtila“, odgovorila je Skarpeta brišući ruke papirnim ubrusom. „Ali znam dovoljno.“